

Αν. Καθ. Δρ. Ζλατίνα Ουρ: Οι προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής – η σεζόν καλλιέργειας 2024/25 είναι πολύ διαφορετική από την προηγούμενη για το σιτάρι. Περιμένουμε μια καλή συγκομιδή!

Автор(и): Растителна защита
Дата: 09.06.2025 Брой: 6/2025

Σχετικά με την κατάσταση των σοδειών σιταριού κατά τη διάρκεια της περιόδου καλλιέργειας 2024/25, την αναμενόμενη απόδοση, τις ιδιαιτερότητες της κλιματικής αλλαγής, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η βουλγαρική σιτοπαραγωγή, την αγροτική ακρίβεια και την εφαρμογή της στην φάρμα του νεαρού αγρότη Νικόλα Νικόλοβ στο Άιτος, καθώς και τη σημασία των ανεμοφρακτικών ζωνών στη Δοβρουσά, μιλάμε με την Αναπλ.

Καθηγήτρια Δρ. Ζλατίνα Ουρ, Επικεφαλής του Τμήματος Επιλογής-Γενετικής και Συντήρησης Ποικιλιών, του Ινστιτούτου Φυτικής Γενετικής Πόρων "Κ. Μάλκοβ" στο Σάντοβο

Στην «Ημέρα του Αγρότη» στο Σάντοβο, που πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαΐου 2025, ο Αναπληρωτής Καθηγητής Αλεξίεφ, στην παρουσίασή του για τα δημητριακά, σημείωσε ότι φέτος περίπου το 90% των φυτειών στη χώρα βρίσκεται σε πολύ καλή και ακόμη εξαιρετική κατάσταση. Αν δεν υπάρξουν κλιματικές εκπλήξεις, μπορούμε να περιμένουμε ένα έτος με υψηλές αποδόσεις;

– Δυστυχώς, στη Βουλγαρία δεν τηρούνται ακριβή στατιστικά με παρατηρήσεις ανά μεμονωμένες καλλιέργειες και περιοχές, αλλά αναλύοντας τις μετεωρολογικές συνθήκες και πιο συγκεκριμένα τη θερμοκρασία και τις βροχοπτώσεις, που είναι καθοριστικές για την ανάπτυξη του σιταριού, μπορεί να ειπωθεί ότι αυτή η περίοδος καλλιέργειας διαφέρει πολύ από την προηγούμενη. Φέτος τον Απρίλιο οι αρνητικές θερμοκρασίες παρέμειναν για αρκετές ημέρες, όπως και το χιόνι. Αυτή η περίοδος συνέπεσε με τη φάση του θάμνισης και ίσως την αρχή της επιμήκυνσης του στελέχους στις πιο πρώιμες ποικιλίες. Οι επόμενες ευνοϊκές συνθήκες – βροχοπτώσεις και αύξηση της θερμοκρασίας – ήταν προϋπόθεση για το σχηματισμό περισσότερων βλαστών, που θα μπορούσαν να αντισταθμίσουν τις απώλειες από πιθανή βλάβη στο κύριο στάχυ. Παρατηρείται σκωρίαση σε μέρος των φυτειών, οπότε οι αγρότες πρέπει να δώσουν προσοχή. Υπάρχει ακόμα χρόνος μέχρι τη συγκομιδή και ελπίζω οι συνθήκες να είναι κοντά στις βέλτιστες και να επιτευχθούν υψηλές αποδόσεις. Θα ήθελα να υπενθυμίσω ότι τα τελευταία χρόνια στη Νότια Βουλγαρία τον Δεκέμβριο, Ιανουάριο και Φεβρουάριο σχεδόν δεν καταγράφονται αρνητικές μέσες ημερήσιες θερμοκρασίες και παγετοί για τα μέσα και τέλη Μαρτίου.

Η βουλγαρική σιτοπαραγωγή του ΙΦΓΠ «Κ. Μάλκοβ» συμμετέχει και στις δύο πλατφόρμες – στο «Δρόμο του Σιταριού» κοντά στο χωριό Πορουτσίκ Γκεσάνοβο και στην «Ημέρα Πεδίου» στο Άιτος. Ποια ποικιλίες σπάρθηκαν στη Δοβρουσά και πώς αποδώθηκαν σε σύγκριση με τις ανταγωνιστικές Δυτικές;

– Στο Άιτος σπάρθηκαν οι νεότερες κοινές ποικιλίες χειμερινού σιταριού του ΙΦΓΠ, Σάντοβο – Σάσετς, Γιάιλζλα, Φάρμερ, Γκίζντα, Μπλαν, Πόμπεντα και η ποικιλία τριτικάλε Ρόζεν. Στην πλατφόρμα «Δρόμος του Σιταριού» κοντά στο χωριό Πορουτσίκ Γκεσάνοβο σπάρθηκαν οι ίδιες νεότερες κοινές ποικιλίες χειμερινού σιταριού του ΙΦΓΠ, Σάντοβο, αλλά χωρίς τριτικάλε. Είναι ακόμα πολύ νωρίς για να πούμε πώς έχουν αποδώσει· ως περιμένουμε τη συγκομιδή για να έχουμε ακριβή δεδομένα.

Μπορώ μόνο να πω ότι έχουν αναρρώσει καλά μετά τους ύστερους παγετούς και έχουν συνεχίσει την ανάπτυξή τους.

Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η σύγχρονη σιτοπαραγωγή του βουλγαρικού σιταριού;

– Τα βουλγαρικά σιτάρια έχουν μια σειρά από πλεονεκτήματα – είναι υψηλής ποιότητας και υψηλής απόδοσης. Με τα χρόνια έχω δηλώσει επανειλημμένα ότι για μένα η προτεραιότητα είναι οι ποικιλίες σιταριού υψηλής ποιότητας που, όσον αφορά το παραγωγικό τους δυναμικό, δεν είναι κατώτερες από ποικιλίες χαμηλότερης ποιότητας. Μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τόσο των παραγωγών σιταριού όσο και της βιομηχανίας αρτοποιίας. Το αλεύρι που προκύπτει από τέτοια σιτάρια είναι κατάλληλο για την παρασκευή ποιοτικού ψωμιού χωρίς τη χρήση τεχνητών βελτιωτικών και συντηρητικών. Αυτό μειώνει τον κίνδυνο αλλεργιών σε αυτά. Ισχυρά σιτάρια, που διαθέτουν υψηλή περιεκτικότητα σε γλουτένη, μπορούν επίσης να χρησιμεύσουν ως βελτιωτικά αλευριού που προέρχεται από ποικιλίες χαμηλότερης ποιότητας. Με αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσε να προσφερθεί ποιοτικός κόκκος σιταριού στους Βούλγαρους καταναλωτές, στα Βαλκάνια και στην παγκόσμια αγορά.

Δυστυχώς, δεν υπάρχει διαφορά στην τιμή των σιταριών υψηλής ποιότητας από την ομάδα Α και εκείνων χαμηλότερης ποιότητας από την ομάδα Β, που ονομάζονται επίσης «ζωοτροφικά» σιτάρια. Ένας τέτοιος όρος δεν υπάρχει, αλλά χρησιμοποιείται από ορισμένους παραγωγούς και εκπροσώπους ξένων εταιρειών. Κατά τη γνώμη μου, απαιτείται κρατική πολιτική για την τόνωση της παραγωγής ποιοτικού κόκκου. Το πλεονέκτημά τους είναι ότι η διαδικασία επιλογής πραγματοποιείται υπό τις συνθήκες όπου καλλιεργούνται. Αυτές οι ποικιλίες σιταριού έχουν υποβληθεί σε τουλάχιστον 5–6 χρόνια αξιολόγησης στον οργανισμό όπου δημιουργήθηκαν και στη συνέχεια σε 3 χρόνια δοκιμών στο ΕΣΚΑΑ. Αυτή είναι τόσο μια φυσική όσο και μια στοχευμένη επιλογή από τους ερευνητές σύμφωνα με ορισμένα χαρακτηριστικά – απόδοση, δείκτες ποιότητας, αντοχή στην ξηρασία και στο κρύο, κ.λπ. Μετά από 10 χρόνια είναι πιο προσαρμοσμένες στις συνθήκες μας σε σύγκριση με ξένες ποικιλίες, για τις οποίες οι συνθήκες είναι νέες.

Πείτε μας για τις νέες τεχνολογίες που εφαρμόζει ο Μηχ. Νικόλα Νικόλοβ στην φάρμα του, ο οικοδεσπότης της «Ημέρας Πεδίου» στο Άιτος

– Στη φάρμα του Νικόλα Νικόλοβ, η ψηφιοποίηση και η αυτοματοποίηση όλων των διαδικασιών είναι γεγονός. Βασίζεται στην «Αγροτική Ακρίβεια», μια τεχνολογία που επιτρέπει στους παραγωγούς να διαχειρίζονται κατάλληλα τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις, ανάλογα με χωρικά διαφοροποιημένες πληροφορίες. Η αγροτική

ακρίβεια έχει μεγάλες δυνατότητες στην ανάπτυξη οικονομικών και περιβαλλοντικών οφελών, που εκφράζονται στη μείωση της χρήσης νερού, λιπασμάτων, προϊόντων προστασίας φυτών, εργασίας και εξοπλισμού. Η ουσία της προσέγγισης είναι η λήψη των σωστών διαχειριστικών αποφάσεων στη γεωργία με βάση τις μεταβλητές χαρακτηριστικές του αγρού και η απόκτηση μέγιστων αποδόσεων. Ο Νίκολα Νικόλοβ χρησιμοποιεί δείκτες ανάπτυξης φυτών, δορυφορική ανάλυση επερχόμενων μετεωρολογικών συνθηκών και πρόγνωση βέλτιστων ημερομηνιών για την προστασία των φυτών, κάτι που καθιστά δυνατή τη μείωση των δαπανών από τη σπορά έως τη συγκομιδή μόνο σε αυτές που είναι απαραίτητες για τον έλεγχο και την καταπολέμηση ζιζανίων, εντόμων και ασθενειών, και στη μείωσή τους στο 20% του κανονικού. Χρησιμοποιώντας συνδυασμένες εργασίες και σύγχρονη μηχανοκίνηση, επιτυγχάνει επίσης μείωση του μεγαλύτερου στοιχείου κόστους στη γεωργία, δηλαδή του καυσίμου – από 6–7 λίτρα πριν, τώρα είναι μόνο 4–5 λίτρα ανά στρέμμα. Όλα αυτά, καθώς και πολλά άλλα πλεονεκτήματα της σύγχρονης αγροτικής ακρίβειας, που εφαρμόζονται στην εργασία του νεαρού αγρότη από το Άιτος, οδηγούν επίσης στην προστασία του περιβάλλοντος, στην αποκατάσταση της φύσης και στη διατήρηση του εδάφους. Τώρα βρίσκεται σε εξέλιξη η εφαρμογή και της έξυπνης γεωργίας, και περιμένουμε εξελίξεις.

Η γεωργία είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα στο οποίο κάθε στοιχείο απαιτεί ιδιαίτερη φροντίδα προκειμένου να χτιστούν βιώσιμα ή μακροπρόθεσμα αποτελέσματα. Γι' αυτό τα τελευταία χρόνια θέματα όπως η διατήρηση της βιοποικιλότητας και η υγεία του εδάφους έχουν ουσιώδη σημασία για τη συνολική προσέγγιση της καλλιέργειας. Πρόσφατα, συζητήθηκε στη Ντόμπριτς η κατάσταση και η χρηματοδότηση των ανεμοφρακτικών ζωνών. Σύμφωνα με στοιχεία από το Υπουργείο Γεωργίας και Τροφίμων, στην καλλιέργεια σιταριού αυτές οι ανεμοφρακτικές ζώνες θα μπορούσαν να αυξήσουν την απόδοση μεταξύ 10% και 20%. Τα οφέλη για τη διατήρηση της τσερνοζέμ, της βιοποικιλότητας και της διατήρησης της υγρασίας είναι περισσότερο από ξεκάθαρα. Πιστεύετε ότι η αποκατάσταση αυτών των εγκαταστάσεων θα είναι ένα επιτυχημένο βήμα στον αγώνα ενάντια στην κλιματική αλλαγή;

– Η αποκατάσταση των ανεμοφρακτικών ζωνών είναι επιτακτική και η σημασία τους είναι γνωστή. Εμποδίζουν ή μειώνουν το στρες στο οποίο υποβάλλονται οι καλλιέργειες και, ως αποτέλεσμα, δεν καταγράφεται μείωση της απόδοσης. Μειώνουν την ανεμοδιάβρωση, διατηρούν την υγρασία στο έδαφος και διατηρούν τις συνθήκες για ολόκληρο το οικοσύστημα. Ως επ